

2023/2024. tanév

Országos írásbeli forduló

II. korcsoport, 9-10. évfolyam

Írásbeli feladatlap

1. rész

A versenyző tanuló kódszáma:

A kódszámot a 2. feladatlapra is fel kell írni, hogy minden lapon rajta legyen.

Elért pontszám:

/128 pont

Ennek a könyvnek a segítségével megismerheted a lombkoronák és a kutatás izgalmas világát és láthatod, mennyire fontos tenni értük. De...

„Mit tehetünk tehát a ma már bolygónk legértékesebb kincsei között számontartott erdők megóvása érdekében?” (455. o.) Például bekapcsolódhatsz egy **közösségi tudományos** projektbe, melyben bárki adatgyűjtéssel vagy egyéb tevékenységgel segíteni tudja a szakemberek munkáját.

Képzeld el, hogy ennek a könyvnek a hatására egy olyan, a fákról adatokat gyűjtő nemzetközi projekt indul, amelybe magyar részről a bükkfák felmérésével csatlakozhatnak a könyvtárakon keresztül az emberek.

Egy közösségi tudományos projektben számos módon lehetsz hasznos a társaid és a tudományos élet számára. Most itt az alkalom! Próbáld ki a lehetőségeidet egy-egy részfeladattal, majd **a végén** válassz és érvelj: melyik feladaton keresztül tudod a könyvtárhasználati tudásod a legjobban kamatoztatni.

Figyelj!

Az írásbeli feladatlap **2 részből** áll, amelyek megoldására összesen **90 perc** áll a rendelkezésedre. Az idődet te osztod be, de a 2. részre hagyd legalább 40 percet! Az 1. feladatsor **leadása** után kapod meg a 2. feladatsort.

Munkád során az erre biztosított **számítógépet**, internetet csak a 2. feladatlap megoldásához használhatsz, de kommunikációra nem. A könyvtár szabadpolcon lévő állománya végig a rendelkezésedre áll. Kérjük, hogy a feladatlapot **kék tollal** töltsd ki!

Sok sikert kívánunk!

A feladatlaphoz a következő melléklet tartozik:

- ISBN 978-963-355-919-2

Támogatók:

Kulturális és Innovációs Minisztérium, Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő, Nemzeti Tehetség Program
Bookline, MATARKA, Országos Széchényi Könyvtár

1. ÉRVELJ!

Világszerte számos könyvtár tesz a fenntartható fejlődésért, és bővítik szolgáltatásaikat. Itt láthatsz is egy példát egy könyvtár új szolgáltatásairól. Iskolai könyvtárad pedig arra készül, hogy ezen a fás projekten keresztül „beszálljon” a közösségi tudományba.

Szedd össze a gondolataidat a hozzá kapcsolódó eszmecseréhez!

a) Illik egy fenntarthatóság témájú közösségi tudományos projekt a könyvtárak funkcióihoz, feladataihoz? Írj a táblázatba összesen 4 lehetséges érvet és/vagy ellenérvet! Használd ezt a Facebook posztot is és az alábbi funkciók közül, amit odaillőnek gondolsz!

A könyvtár lehetséges funkciói, feladatai például az információkhoz való hozzáférés biztosítása, a kulturális örökség megőrzése, a tanulás támogatása, a kutatás támogatása, az ismeretterjesztés, az alkotás támogatása, az esélyegyenlőség növelése, a kikapcsolódás biztosítása, közösségi hely.

Érvek mellette	Ellenérvek

b) Melyik az a könyvtártípus, amelyikben a leginkább megvalósíthatónak/odaillőnek tartod a közösségi tudományhoz kapcsolódó szolgáltatásokat? Egy érvet is fogalmazz meg, a könyvtártípus valamely jellemzőjét használva!

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	

2. SEGÍTSD A SZEMLELETFORMÁLÁST!

A projekt egyik része, hogy könyvajánlókkal formálják a közösség tagjainak gondolkodását.

Lowman is szemléletformálási és ismeretterjesztési céllal írta meg könyvét. Ez legyen az egyik, amit ajánlj, de keress egy másikat is a könyvtárban! Olyat, ami a fákról (is) szól!

a) Melyik ETO főcsoportban találsz környezetvédelemről, fenntarthatóságról, fákról könyveket a könyvtárban? Add meg a számát és megnevezését!

b) A könyvek mely részei segíthetnek gyorsan eldönteni, hogy releváns-e, a témába vág-e? Mely részeit nézed meg először? Írj hármat!

c) Add meg a két könyv (a kapott és a választott) bibliográfiai azonosító adatait olyan formában, mint egy irodalomjegyzéken, hiszen az kell majd a könyvajánlóhoz.

Ajánlj könyvenként 4 kulcsszót/taget (témáról, célközönségről) is. Írd a hivatkozása alá!

1.

2.

12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	
31.	
32.	
33.	
34.	
35.	
36.	
37.	
38.	
39.	
40.	

3. FIGYELJÜNK AZ ELŐDÖKRE IS!

A közösségi tudományos projekt egyik alprogramjában gyűjtik a korábbi kutatásokat is. Régebben nem beszéltek lombkorona-kutatókról, fenntartható fejlődésről, de sok tudós foglalkozott már a fákkal. A projektben keresik a fákat is kutató magyar tudósokat. Sorra veszik a neveket.

Próbáld ki magad Entz Ferenc életén keresztül! Töltsd ki az adatlapot!

a) Név:				
b) Születési év:		Halálozási év:		
c) Kutatási terület (term.tud.):				
d) Fák kutatása (Jelölje be!)	kiemelten	érintőleg	egyáltalán nem	több utánajárást igényel
e) Az elődök listájára javasolt?	igen		nem	
f) Adatforrás:				

41.	
42.	
43.	
44.	
45.	
46.	
47.	
48.	
49.	
50.	
51.	
52.	

4. RENDSZEREZD AZ INFORMÁCIÓKAT!

A projektben nagy mennyiségű adat érkezik be a világ minden pontjáról. Ezek szétválogatásába, kiegészítésébe is be lehet kapcsolódni, hogy a szakembereknek és a programszervezőknek könnyebb legyen a munka.

Amikor belépsz a felületre, épp itt tart a munka. Folytasd a táblázatot Lowman könyve és kézikönyvek segítségével!

a) Helyezd az adatokat a kért rendbe és egészítsd ki a hiányzókkal, hogy a szakembereknek ne ezzel menjen az idejük!

Éppen beérkezett adatok, amikkel dolgozni kell: **szasszafrászfa** és egy **térképrészlet** az egyik nemzeti parkhoz:

Tudományos név			Cullenia exarillata	
Magyar név		közönséges bükk	vedippala	
Kontinens		Európa		
Nemzeti park	neve	Aggteleki Nemzeti Park	Kalakad Mundathurai Tigriszrezervátum	Dorrigo Nemzeti Park
	szélességi fok			D30°
	hosszúsági fok			K152°
A fa a Lowman könyvben (oldalszám)		nincs		

b) Add meg az adatait az egyik könyvnek, amelyikből dolgoztál!

c) Melyik kézikönyvtípusba tartozik?

53.	
54.	
55.	
56.	
57.	
58.	
59.	
60.	
61.	
62.	
63.	
64.	
65.	
66.	
67.	
68.	
69.	
70.	

Feladatlapodat add át a felügyelő tanárnak! Kérd el tőle a 2. részt!

A versenyző tanuló kódszáma:

Ehhez a feladatlaphoz már rendelkezésre áll a számítógép és az internet is.
A számítógépet kommunikációra nem használhatod.

5. CSAK MÓDSZERESEN!

A közösségi tudományos vizsgálatba bekapcsolódókat érdemes segíteni a kutatómunkában is.
A nyolcadik kontinens c. könyvben vannak jótanácsok a terepi kutatásra nézve, de ebben a projektben az információkeresés szintén hangsúlyos. Beszállhatsz az ezt támogató csapatba is.

- a) Hányadik oldalon van Lowman listája a terepi kutatásról?
- b) Válassz belőle négyet, és ugyanazzal a mondatkezdéssel/szófordulattal írd át könyvtári kutatásra!

Öt jótanács
kezdő könyvtárhasználóknak
információkereséshez

Hányas sorszámút használd fel?	Könyvtárhasználati tanács
1.	Mindig legyen nálad jegyzetelésre alkalmas eszköz!

71.	
72.	
73.	
74.	
75.	
76.	
77.	
78.	
79.	
80.	
81.	
82.	
83.	

6. TOBOROZZ! SZERVEZZ!

A közösségi tudomány működésének alapja, hogy sokan kapcsolódnak be. Ehhez nagyszabású toborzóeseményt szerveznek **Esztergomban**, ahova össze kell állítani a fellépők/megszólalók listáját. Bekapcsolódhatsz a szervezőcsapatba is.

Próbáld ki magad ebben is! Tegyél javaslatokat az alábbi szempontok alapján!

a) Lowman könyve nem maradhat ki a programból. Ezért a meghívottak közé javaslod:

a fordítóját:

a szaklektorát:

b) Kellene még hazai szakemberek a szűkebb témáról.

Használd a MATARKA-t, hiszen abban a legtöbb magyar szakfolyóirat cikkei benne vannak.

A találati lista alapján ajánlj három magyar szerzőt, akik szakmai cikket publikáltak a bükkfáról!

c) Keress olyan írókat is, akik irodalmi lapokban publikáltak. A MATARKA ebben is segítség!
(Különösen, ha csonkolsz is.)

Adj meg két nevet!

Hogyan tudtál csak irodalmi lapokban keresni?

Mi a MATARKA-ban a csonkolás jele?

Ezt honnan lehet tudni biztosan?

d) Szeretnétek meghívni nemzetközi hírességeket is. *A nyolcadik kontinens...* c. könyvet ketten is ajánlják a borítókön.

Add meg a két híresség nevét! A katalógusban való keresést segítő húzd alá a vezetéknévüket!

e) A toborzóprogramra kikölcsönöznének a program helyszínének városi könyvtárából ezen nemzetközi híresség könyveit. Melyiküknek van meg ott könyve?

Két általa/általuk írt, ebben a könyvtárban elérhető könyv címét is add meg!

Ha róluk szót keresel a katalógusban, azt hogyan tudod pontosan megtenni?

Ebben a könyvtárban például melyik lenne ilyen könyv? A szerzőt és a címet add meg!

f) A városban egy múzeumi helyszín jó ötlet lenne. Melyik múzeum illene a témához a legjobban? Miért?

Hol tekintetted át a lehetséges múzeumokat? Mi az oldal címe (nem az URL-je)?

84.	
85.	
86.	
87.	
88.	
89.	
90.	
91.	
92.	
93.	
94.	
95.	
96.	
97.	
98.	
99.	
100.	
101.	
102.	
103.	
104.	
105.	

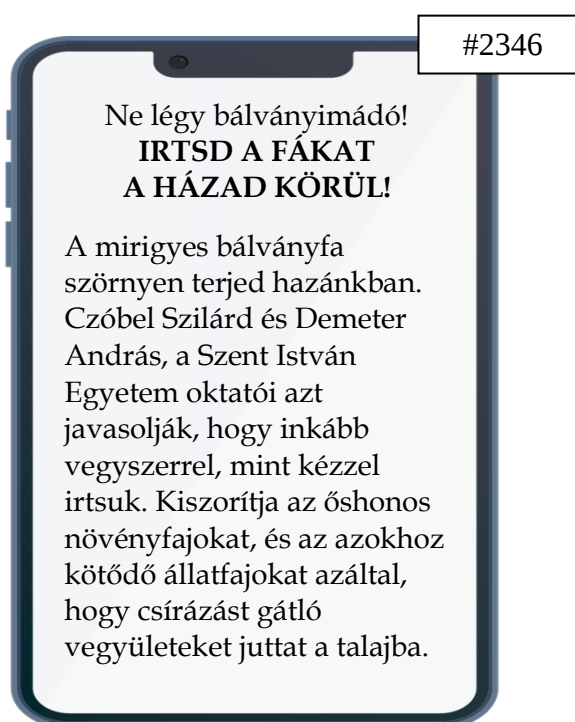
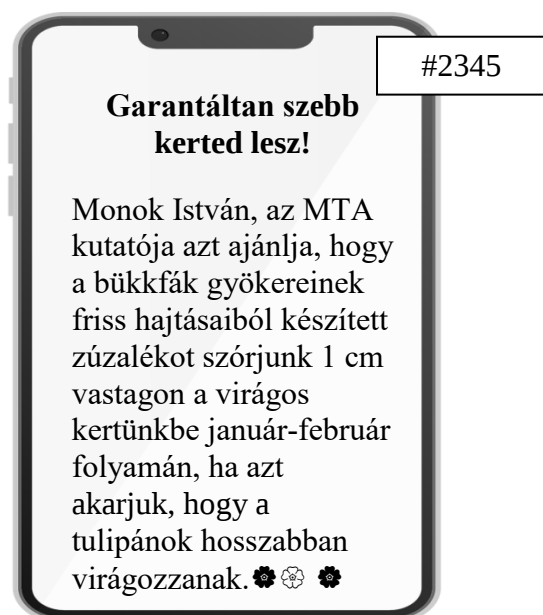
7. VADÁSZD AZ ÁLHÍREKET!

„az álhírekkel megtévesztett közvélemény jelentős része egyre nagyobb gyanakvással tekint a tudományra. A 21. században létfontosságú a környezeti tudás fejlesztése, hiszen az egyre sokasodó emberiség csak így értheti meg a környezeti erőforrások korlátosságának jelentőségét. [...] Ugyanakkor soha korábban nem volt az emberiség ilyen varázslatos technológia és innovatív megoldások birtokában.” (302. o.)

Ebből kiindulva arra kéri az embereket, hogy küldjék be, ha álhíreket találnak a fenntarthatóság vagy az élővilág témájában. Bekapcsolódhatsz azok közé, akik a beérkező híreket ellenőrzik.

a) Milyen szempontokra fogsz figyelni a hírek átvizsgálásakor? Sorolj fel hármat!

Íme a soron következő beküldött posztok:

b) A fentiek álhírnyilvánítás vagy nem? Indokold döntésed a hivatkozott emberek, szervezetek ellenőrzése alapján!

#2345.

#2346.

106.	
107.	
108.	
109.	
110.	
111.	
112.	
113.	
114.	
115.	
116.	

8. VÁLASSZ! ÉRVELJ!

Ez a közösségi tudományt is beépítő, a fenntartható fejlődést támogató projekt szerteágazó. Most, hogy kipróbáltad magad több részfeladatában, itt a döntés ideje. Melyik alprojektben hasznosíthatod legjobban magad?

a) Írd az alprojektek mellé a feladathoz szerinted legszükségesebb tudásterületet! (Egyhez több is tartozhat, de csak egyet írd mindhez! Nem kell minden területet használnod.)

Alprojektek	Tudás- terület	Információs műveltség területe
2. Segítsd a szemléletformálást! Könyvajánlóhoz válogatni a szabadpolcon		A katalógushasználat, adatbázis-használat
3. Figyeljünk az elődökre is! Kik, mit kutattak?		B források értékelése
4. Rendszerezd az információkat! Beérkezett információk rendezése, kiegészítése		C könyvtártörténet
5. Csak módszeresen! Résztevők támogatása a kutatásban		D könyvtártípusok ismerete
6. Toborozz! Szervezz! Szerzők és műveik keresése		E tájékozódás a könyvtárban
7. Vadászd az álhíreket!		F kézikönyvhasználat
		G könyvtárhasználat folyamata

b) Válassz egyet az alprojektek közül! Érvelj, hogy abban miért elengedhetetlen a kiemelkedő könyvtárhasználati tudásod, az információs műveltséged! Legalább két indokot írd, amivel alátámasztod a választásod/döntésed!

117.	
118.	
119.	
120.	
121.	
122.	
123.	
124.	
125.	
126.	
127.	
128.	

Örülünk, hogy részt vettél ebben a munkában!

Feladatlapodat add át a felügyelő tanárnak!

A nyolcadik kontinens c. könyvet nem kell visszaadnod, az ajándék.

A 487 oldal ne ijesszen el, élvezetes olvasmány.

Jó szórakozást kívánunk hozzá!

